

राज्यातील विभागीय आयुक्त स्तरावरील विभागीय
वातावरणीय कृती कक्षांना “पर्यावरण रिसोर्स सेल”
म्हणून जबाबदारी देण्याबाबत

महाराष्ट्र शासन

पर्यावरण व वातावरणीय बदल विभाग,

शासन निर्णय क्रमांक: राकृक २०२५/प्र.क्र. ७८/तां.क.-१

मादाम कामा मार्ग, हुतात्मा राजगुरु चौक,

मंत्रालय, मुंबई- ४०००३२

दिनांक : ३० एप्रिल, २०२५.

वाचा: पर्यावरण व वातावरणीय बदल विभाग शासन निर्णय क्रमांक: राकृक-२०२४/प्र.क्र.
२५/तां.क.१ दि. २५ जुलै २०२४

प्रस्तावना:

पर्यावरण व वातावरणीय बदल विभागाच्या संदर्भीय शासन निर्णयान्वये राज्यातील सर्व अमृत शहरे, जिल्हे आणि महसूल विभागांतर्गत वातावरणीय कृती कक्ष स्थापन करण्यात आले आहेत. स्थानिक पातळीवर वातावरणीय बदलाचा सामना करण्याकरता कृती घडवून आणण्यासाठी, शहर आणि जिल्हा या दोन्ही स्तरांवर वातावरणीय कृती आराखडे तयार करण्याचे महाराष्ट्र सरकारचे धोरण आहे. राज्यातील अमृत शहरे व सर्व जिल्ह्यांकरिता वातावरणीय कृती आराखडे तयार करण्यासाठी व त्यांची अंमलबजावणी करण्यासाठी, राज्य वातावरणीय कृती आराखड्याची तसेच शासनाच्या विविध वातावरणीय बदल कृती, कार्यक्रम व उपक्रमांची अंमलबजावणी करण्यासाठी अमृत शहरे आणि जिल्ह्यांमध्ये समर्पित वातावरणीय कृती कक्ष स्थापित करण्यात आले आहेत. तसेच त्यांच्यावर पर्यवेक्षण व देखरेख ठेवण्यासाठी विभागीय स्तरावर विभागीय आयुक्तांच्या अध्यक्षतेखाली विभागीय वातावरणीय कृती कक्ष स्थापन करण्यात आले आहेत.

२. स्थानिक पातळीवरील पर्यावरण विषयक समस्यांवर उपाययोजना सुचवण्याकरीता राज्यातील सर्व विभागीय आयुक्त स्तरावर गठित करण्यात आलेल्या विभागीय वातावरणीय कृती कक्षांमध्ये शैक्षणिक संस्थेतील तज्ञ, प्राध्यापक, संशोधक, खाजगी क्षेत्रातील तज्ञ यांचा समावेश करून त्यांना “पर्यावरण रिसोर्स सेल” म्हणून जबाबदारी देण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती.

शासन निर्णय:

प्रस्तावनेत नमूद केल्याप्रमाणे स्थानिक पातळीवरील पर्यावरण विषयक समस्यांवर उपाययोजना सुचवण्याकरीता राज्यातील सर्व विभागीय आयुक्त स्तरावर गठित करण्यात आलेल्या विभागीय वातावरणीय कृती कक्षांमध्ये शैक्षणिक संस्थेतील तज्ञ, प्राध्यापक, संशोधक, खाजगी क्षेत्रातील तज्ञ यांचा समावेश करून त्यांना “पर्यावरण रिसोर्स सेल” म्हणून जबाबदारी देण्यास शासन मान्यता देत आहे.

विभागीय वातावरणीय कृती कक्ष हे पर्यावरण रिसोर्स सेल म्हणून सुद्धा काम करतील. त्यामध्ये विभागातील स्थानिक स्तरावरील पर्यावरणीय प्रश्नांबाबत सल्ला देण्यासाठी व वेळोवेळी मार्गदर्शन करण्यासाठी आवश्यक तेवढ्या संख्येने व गुणवत्ता तपासून शैक्षणिक संस्थेतील तज्ञ, प्राध्यापक, संशोधक व खाजगी क्षेत्रातील तज्ञ यांची नियुक्ती विभागीय आयुक्तांमार्फत करण्यात येईल.

३. सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा सांकेतांक क्र. २०२५०४३०१४४२४६२६०४ आहे. हा आदेश डिजिटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने.

(सु. कि. निकम)
सह सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रत,

१. मा. राज्यपाल महादेय यांचे प्रधान सचिव, राजभवन, मुंबई
२. मा. मुख्यमंत्री यांचे अपर मुख्य सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
३. मा. उप मुख्यमंत्री, (नगरविकास, गृहनिर्माण, सार्वजनिक बांधकाम- सार्वजनिक उपक्रम), यांचे प्रधान सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
४. मा. उप मुख्यमंत्री (वित्त व नियोजन, राज्य उत्पादन शुल्क), यांचे प्रधान सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
५. मा. सभापती, महाराष्ट्र विधान परिषद, महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय, मुंबई
६. मा. अध्यक्ष, महाराष्ट्र विधान सभा, महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय, मुंबई
७. मा. मंत्री, महसूल, मंत्रालय, मुंबई.
८. मा. मंत्री, वने, मंत्रालय, मुंबई.
९. मा. मंत्री, पर्यावरण व वातावरणीय बदल, मंत्रालय, मुंबई.
१०. मा. मंत्री, ग्रामविकास, मंत्रालय, मुंबई.
११. मा. मंत्री, कृषी, मंत्रालय, मुंबई.
१२. मा. मंत्री, आदिवासी विकास, मंत्रालय, मुंबई.
१३. मा. मंत्री, जलसंधारण, मंत्रालय, मुंबई.
१४. मा. मंत्री, जलसंपदा, मंत्रालय, मुंबई.
१५. मा. मंत्री, रोहयो, मंत्रालय, मुंबई.
१६. मा. मंत्री, उद्योग, मंत्रालय, मुंबई.
१७. मा. मंत्री, सार्वजनिक आरोग्य, मंत्रालय, मुंबई.
१८. मा. मंत्री, पाणीपुरवठा, मंत्रालय, मुंबई.
१९. मा. मंत्री, सार्वजनिक बांधकाम, मंत्रालय, मुंबई.
२०. मा. मंत्री, परिवहन, मंत्रालय, मुंबई.
२१. मा. मंत्री, मदतकार्य व पुनर्वसन, मंत्रालय, मुंबई.
२२. मा. मंत्री, शालेय शिक्षण, मंत्रालय, मुंबई.
२३. मा. मंत्री (सर्व), मंत्रालय, मुंबई.
२४. मा. राज्यमंत्री, पर्यावरण व वातावरणीय बदल, मंत्रालय, मुंबई.
२५. मा. राज्यमंत्री (सर्व), मंत्रालय, मुंबई.
२६. मा. विरोधी पक्ष नेता, विधान परिषद महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय, मुंबई
२७. मा. विरोधी पक्ष नेता, विधान सभा, महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय, मुंबई
२८. मा. उप सभापती, महाराष्ट्र विधान परिषद, महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय, मुंबई
२९. मा. उपाध्यक्ष, महाराष्ट्र विधान सभा, महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय, मुंबई
३०. मा. मुख्य सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
३१. मा. अ.मु.स. / प्रधान सचिव / सचिव, (महसूल), महसूल व वन विभाग, मंत्रालय, मुंबई
३२. मा. अ.मु.स. / प्रधान सचिव / सचिव, (वने), महसूल व वन विभाग, मंत्रालय, मुंबई
३३. मा. अ.मु.स. / प्रधान सचिव / सचिव, (नवि-२), नगर विकास विभाग, मंत्रालय, मुंबई
३४. मा. अ.मु.स. / प्रधान सचिव / सचिव, ग्राम विकास विभाग, मंत्रालय, मुंबई

३५. मा. अ.मु.स. / प्रधान सचिव / सचिव, पर्यावरण व वातावरणीय बदल विभाग, मंत्रालय, मुंबई
३६. मा. अ.मु.स. / प्रधान सचिव/ सचिव, जलसंधारण विभाग, मंत्रालय, मुंबई
३७. मा. अ.मु.स. / प्रधान सचिव/ सचिव, जलसंपदा विभाग, मंत्रालय, मुंबई
३८. मा. अ.मु.स. / प्रधान सचिव/ सचिव, आदिवासी विकास विभाग, मंत्रालय, मुंबई
३९. मा. अ.मु.स. / प्रधान सचिव/ सचिव, नियोजन विभाग, मंत्रालय, मुंबई
४०. मा. अ.मु.स. / प्रधान सचिव/ सचिव (रोहयो), नियोजन विभाग, मंत्रालय, मुंबई
४१. मा. अ.मु.स. / प्रधान सचिव/ सचिव, परिवहन विभाग, मंत्रालय, मुंबई
४२. मा. अ.मु.स. / प्रधान सचिव/ सचिव, सार्वजनिक आरोग्य विभाग, मंत्रालय, मुंबई
४३. मा. अ.मु.स. / प्रधान सचिव/ सचिव, उद्योग विभाग, मंत्रालय, मुंबई
४४. मा. अ.मु.स. / प्रधान सचिव/ सचिव, पाणी पुरवठा व स्वच्छता विभाग, मंत्रालय, मुंबई
४५. मा. अ.मु.स. / प्रधान सचिव/ सचिव, सार्वजनिक बांधकाम विभाग, मंत्रालय, मुंबई
४६. मा. अ.मु.स. / प्रधान सचिव/ सचिव, मदतकार्य व पुनर्वसन विभाग, मंत्रालय, मुंबई
४७. मा. अ.मु.स. / प्रधान सचिव/ सचिव, शालेय शिक्षण विभाग, मंत्रालय, मुंबई
४८. मा. अध्यक्ष, महाराष्ट्र प्रदुषण नियंत्रण मंडळ, मुंबई
४९. मा. सदस्य सचिव, महाराष्ट्र प्रदुषण नियंत्रण मंडळ, मुंबई
५०. प्रकल्प संचालक, स्वच्छ भारत मिशन (नागरी)
५१. संचालक, राज्य वातावरणीय कृती कक्ष, पर्यावरण व वातावरणीय बदल विभाग
५२. अभियान संचालक, माझी वसुंधरा अभियान, पर्यावरण व वातावरणीय बदल विभाग
५३. सर्व विभागीय आयुक्त
५४. सर्व जिल्हाधिकारी
५५. सर्व मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हा परिषद
५६. आयुक्त, सर्व महानगरपालिका
५७. मुख्याधिकारी, सर्व नगरपरिषदा/ नगर पंचायती
५८. मुख्य वनसंरक्षक (प्रादेशिक) (सर्व)
५९. मुख्य वनसंरक्षक (सामाजिक वनीकरण) (सर्व)
६०. सह आयुक्त, नगर पालिका प्रशासन (सर्व)
६१. विभागीय उपायुक्त, महसूल (सर्व)
६२. विभागीय उपायुक्त, विकास (सर्व)
६३. सह संचालक, कृषी / प्रकल्प संचालक, नानाजी देशमुख कृषि संजीवनी प्रकल्प (PoCRA) (सर्व)
६४. उपायुक्त, परिवहन (सर्व)
६५. उपमुख्य कार्यकारी अधिकारी, महाराष्ट्र औद्योगिक विकास महामंडळ (सर्व)
६६. उप संचालक, उद्योग (सर्व)
६७. उप संचालक, आरोग्य (सर्व)
६८. उप संचालक, शिक्षण (सर्व)
६९. मुख्य अभियंता, सार्वजनिक बांधकाम विभाग (सर्व)
७०. मुख्य अभियंता, महानिर्मिती / महापारेषण / महावितरण (सर्व)
७१. मुख्य अभियंता, जलसंपदा (सर्व)
७२. विभागीय उपायुक्त, रोहयो (सर्व)
७३. उपमुख्य कार्यकारी अधिकारी, ग्रामपंचायत (सर्व)
७४. जिल्हा अधीक्षक कृषी अधिकारी (सर्व)
७५. उपप्रादेशिक परिवहन अधिकारी (सर्व)
७६. उपजिल्हाधिकारी, रोजगार हमी योजना (सर्व)
७७. प्रादेशिक अधिकारी, महाराष्ट्र औद्योगिक विकास महामंडळ (सर्व)
७८. महाव्यवस्थापक, जिल्हा उद्योग केंद्र (सर्व)
७९. अधीक्षक अभियंता/ कार्यकारी अभियंता, महानिर्मिती / महापारेषण / महावितरण (सर्व)
८०. अधीक्षक अभियंता/ कार्यकारी अभियंता, महाराष्ट्र जीवन प्राधिकरण (सर्व)
८१. अधीक्षक अभियंता/ कार्यकारी अभियंता, जलसंपदा (सर्व)
८२. अधीक्षक अभियंता/ कार्यकारी अभियंता, सार्वजनिक बांधकाम विभाग (सर्व)
८३. उप वनसंरक्षक (सर्व)

८४. जिल्हा वन अधिकारी (सामाजिक वनीकरण) (सर्व)
८५. विभागीय नियंत्रक, महाराष्ट्र राज्य मार्ग परिवहन महामंडळ (सर्व)
८६. सहाय्यक संचालक, नगररचना (सर्व)
८७. जिल्हा आरोग्य अधिकारी (सर्व)
८८. जिल्हा नियोजन अधिकारी (सर्व)
८९. जिल्हा आपत्ती व्यवस्थापन अधिकारी (सर्व)
९०. प्रादेशिक अधिकारी / उप प्रादेशिक अधिकारी, महाराष्ट्र प्रदूषण नियंत्रण मंडळ (सर्व)
९१. मुख्य कार्यकारी अधिकारी, स्मार्ट सिटी डेव्हलपमेंट कॉर्पोरेशन (सर्व)
९२. उपायुक्त, घनकचरा व्यवस्थापन (सर्व मनपा/ नप)
९३. अधीक्षक अभियंता, वाहतूक (सर्व मनपा/ नप)
९४. कार्यकारी अभियंता, पाणीपुरवठा व स्वच्छता (सर्व मनपा/ नप)
९५. शहर अभियंता (बांधकाम परवानगी) (सर्व मनपा/ नप)
९६. शहर नियोजक (Town Planner) (सर्व मनपा/ नप)
९७. मुख्य उद्यान अधीक्षक (सर्व मनपा/ नप)
९८. मुख्य वैद्यकीय अधिकारी (सर्व मनपा/ नप)
९९. वरिष्ठ भूवैज्ञानिक (सर्व)
१००. शिक्षण अधिकारी (सर्व मनपा / नप)
१०१. उपायुक्त (पर्यावरण) / पर्यावरण अधिकारी (सर्व मनपा/ नप)
१०२. विभागीय तांत्रिक तज्ञ, माझी वसुंधरा अभियान (सर्व)
१०३. जिल्हा तांत्रिक तज्ञ, स्वच्छ सर्वेक्षण (सर्व)
१०४. शहर समन्वयक, स्वच्छ भारत अभियान (सर्व)
१०५. निवडनस्ती